

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านกุดแห่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา ยโสธร เขต 2

DEVELOPMENT OF LEARNER CENTERED LEARNING MANAGEMENT OF THE
TEACHER AT BAN KUTHEA SCHOOL UNDER THE OF YASOTHORN
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

4

นคร สุรพิน*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์**

นายเฉลิมชัย แก้วมีชัย***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านกุดแห่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2 2) หาแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านกุดแห่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2 และ 3) ติดตามและประเมินผลในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านกุดแห่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2 โดยดำเนินการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกตการณ์ (Observing) และการสะท้อนกลับ (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 16 คน ได้แก่ ผู้วิจัย และกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนบ้านกุดแห่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2 จำนวน 16 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ วิทยากร 1 คน และตัวแทนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับชั้นละ 6 คน จำนวน 54 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบ แบบประเมิน และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การตรวจสอบข้อมูล ใช้หลักการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

1.1 สภาพ พบว่า การใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา และการให้ขวัญกำลังใจครู การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูส่วนใหญ่ นำแผนไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญน้อย

1.2 ปัญหา พบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเขียนแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ไม่หลากหลาย ขาดการอบรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการนิเทศภายใน

2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านกุดแห่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2 โดยใช้แนวทางการพัฒนา 3 แนวทางคือ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การศึกษาดูงาน และ 3) การนิเทศภายใน

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการโรงเรียนดงดาวแจ้งพัฒนศึกษา

3. ผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา การประเมินการนิเทศภายในสะท้อนข้อมูลย้อนกลับของการนิเทศรวมทั้งการอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ครูสามารถเขียนแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญถูกต้องตามรูปแบบ สอดคล้องกับสาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้ระบุพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ประเมินได้ ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้าน พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย สร้างเสริมให้เกิดทักษะความรู้ และพฤติกรรมที่กำหนดให้อย่างครบถ้วน และมีประสิทธิภาพนอกจากนี้ครูสามารถใช้วัสดุในท้องถิ่นผลิตสื่อ และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความสามารถผู้เรียน วิถีวัดและเครื่องมือวัดผล สอดคล้องกับพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ABSTRACT

This study used participator action research aims to 1) study and learning problem to manage activities of learners center in Ban Kut Hae school Yasothon Primary Educational Service Area office 2 2) Development for teachers to manage activities of learners center in Ban Kut Hae school Yasothon Primary Educational service area office 2 3) Evaluation capacity development for teachers to manage activities of learners center in Ban Kut Hae school Yasothon Primary Education service Area office 2 by the second cycle each cycle consisting of planning. (Planning) Act (Action) observation (Observing) and reflection (Reflection) The participants were 17 people. The activity including test evaluation and structured interviews. To verify the information use Triangulation Technique. To analyze data including mean and standard deviation. The data were analyzed using a descriptive

The findings of this study were as follows :

1. Condition and the development of learners center is the key of is study. The research finding wears as follows

1.1 For the use of innovative educational technologies and teacher morale. Learning activities of students, are very important. Most teachers plan to use in learning activities but sometime the students are much less important.

1.2 Most teachers lacking of knowledge and do not understanding how to manage activities of learners center lesson plan focuses on student learning is important the activities for students are not variety, Lack of trained teachers to manage activities for learners center and supervision.

2. The guidelines for teachers to develop that focus on manage activities for learners Center in Ban Kut Hae school Yasothon Primary Educational service Area office 2 using three approaches : 1) workshop, 2) study and 3) supervision.

3. The development of monitoring and evaluation teacher development to manage activities for learners center found that the teacher can plan learning activities for learners center in the correct format, with the essence and Learning outcomes expected. And learning a behavior that can be measured and evaluated. Comprehensive range of behavioral and cognitive skills, and enhance the range of mental skills, knowledge and behaviors required complete. In addition, teachers can effectively use the materials in the local media to manage activities for learners center, age appropriate to the learners and interesting. Measurement methods and instruments are consistent with the behavior defined in the expected learning outcomes. Overall, the highest level.

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาของประเทศไทยไว้ใน หมวดที่ 4 เริ่มตั้งแต่มาตรา 22 ถึงมาตรา 30 สาระทั้งหมด เป็นเรื่องแนวทางการจัดการศึกษา ครอบคลุมสาระกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อเป็นการเปิดกว้างให้กับทุกฝ่าย ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ เปิดวิสัยทัศน์ใหม่กับเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบ โดยยึดหลักที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การจัดการกระบวนการสอน ครูต้องผสมผสานความรู้ อย่างหลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยการพัฒนาค้นหาให้มีความสมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม สามารถนำไปประกอบการดำรงชีวิตประจำวันและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขได้

นอกจากนั้น มาตรา 24 ได้กล่าวถึงการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้อย่างชัดเจน ดังนี้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ และการสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ต่างๆ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดการกิจกรรมให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติจริงคิดได้ ทำได้ แก้ปัญหาได้ รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยการผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้รวมถึงการใช้งานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูผู้สอนและผู้เรียนเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 21-22)

มาตรา 52 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวว่า ให้มีระบบการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพเหมาะสมกับวิชาชีพชั้นสูง โดยกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิต พัฒนาครู คณาจารย์รวมถึงบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาให้เพียงพอ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 24-25) ความคาดหวังตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่จะต้องรับภาระหน้าที่ส่วนการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษาและการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน จะต้องมีการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา นั่นคือ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง สถานการณ์จริงของแต่ละคนไม่เหมือนกัน จึงต้องเอาผู้เรียนแต่ละคนเป็นที่ตั้ง ครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้จากสถานการณ์ กิจกรรม และการงานอันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้ครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา รวมถึงการพัฒนาจิตวิญญาณด้วย ในทำนองเดียวกันครูควรพัฒนาตนให้มีความรู้ความสามารถอยู่เสมอ เพื่อการพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีคุณภาพต่อไป ถ้าครูไม่พัฒนาตนเองการศึกษาคงไม่พัฒนาตามไปด้วย การพัฒนาครูจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง การที่ครูได้ฝึกฝนหรือได้ปรับปรุงตนเองเป็นการเพิ่มเทคนิควิธีการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ครูได้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่มีรูปแบบชัดเจน สถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลจริงได้ โดยความร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา โดยมุ่งหวังในการพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้บรรลุตามเป้าหมายคือ ให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 30)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 4 การศึกษาหาความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานวัฒนธรรม

การสร้างสรรคร์โรงความก้าวหน้าทางวิชาการ และการสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยเฉพาะในหมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษามาตรา 22 ได้กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ในมาตราที่ 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการส่งเสริมให้ผู้สอน สามารถวิจัยเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา และในส่วน พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 54 การให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะใดให้คำนึงถึงความประพฤติด้านวินัย คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ประสพการณ์ คุณภาพการปฏิบัติงานความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ผลงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ในด้านการเรียน การสอน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ.กำหนด (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2551 : 1)

ในการปฏิรูปการศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสำคัญ ประสพผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับศักยภาพครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก็เพื่อให้ครูได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ รู้จักตนเอง มีสติ มีวินัยเพื่อจะได้นำองค์ความรู้มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. 2547 : 37) การพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง มีผลให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและกระตือรือร้นในการพัฒนางาน หน่วยงานทางการศึกษาคควรให้การส่งเสริมพัฒนาครู ณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงต่อไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่ให้การสนับสนุน การส่งเสริมการพัฒนาครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นนักวิชาชีพครู และเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ และครอบคลุมโรงเรียนต่างๆ ใน 5 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเลิงนกทา อำเภอไทยเจริญ อำเภอกุดชุม อำเภอป่าดัว และอำเภอยางชุมน้อย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2) โรงเรียนบ้านกุดแห่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต 2 ตั้งอยู่เลขที่ 11 หมู่ 1 ตำบลกุดแห่ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ปีการศึกษา 2553 เปิดทำการสอน 3 ระดับชั้นคือ ชั้นอนุบาล ชั้นประถมศึกษา และชั้นมัธยมศึกษา บริบทของโรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนขยายโอกาส เปิดสอนให้กับบุคคลทุกเพศวัย (โรงเรียนบ้านกุดแห่. 2553 : 4) จากการรายงานผลประเมินตนเองของโรงเรียนบ้านกุดแห่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2 พบว่า ครูมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจริง แต่ครูยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน แผนการสอนยังเป็นแผนการสอนสำเร็จรูปจากสำนักพิมพ์ไม่มีวิธีการสอนที่หลากหลาย ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในบางกลุ่มสาระจากการทดสอบ (O-Net) และ (National test : NT) ซึ่งเป็นการทดสอบระดับชาติ ปรากฏว่า คุณภาพผู้เรียนโดยรวม โรงเรียนบ้านกุดแห่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่ระดับชาติกำหนดโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษา (สมศ.) รอบที่ 2 พ.ศ.2550 มาตรฐานด้านครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับพอใช้ มีการจัดทำแผนการสอนประกอบการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร สิ่งที่จะต้องปรับปรุงพัฒนาคือการวิเคราะห์หลักสูตร และควรใช้เทคนิควิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยการหาแนวทางและมาตรการในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องพัฒนาความรู้ความคิดและความรู้ความเข้าใจ ประกอบกับความสามารถในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจากผลการประเมินคุณภาพรอบ 2 ดังกล่าว โรงเรียนบ้านกุดแห่ สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นถึงการพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจกระบวนการดำเนินงาน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2553 : 11) จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่มีความเห็นคือต้องมีการปรับปรุง “มีความจำเป็นต้องหารูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ได้แนวทางในพัฒนาที่ชัดเจนและเหมาะสม ที่ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือ เพื่อพัฒนานักเรียนของเราให้มีความรู้ กล้าแสดงออกและเรียนรู้ อย่างมีความสุขและที่สำคัญนักเรียนต้องมีคุณภาพ” (กมล พลละสุนย์. สัมภาษณ์ : 2552)

การปฏิรูปการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในด้านการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานคือไม่น้อยกว่า สิบสองปี รัฐจะต้องจัดการศึกษาให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดการศึกษาเป็นกระบวนการจัดการ

เรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมและจริยธรรม ให้กับผู้เรียนรวมถึงการสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิทยาการ การสร้างองค์ความรู้ การจัดสภาพแวดล้อม สังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยของการเกื้อหนุน การจัดกิจกรรมการศึกษาเป็นการพัฒนาความรู้ความคิด ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้กับคนไทย ทำให้คนไทยมีสุขภาพกายที่สมบูรณ์ สุขภาพจิตที่เข้มแข็งและสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 1-2)

ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้ปฏิบัติการสอนรวมถึงผู้ปกครองมีส่วนอย่างยิ่งที่จะพัฒนาการเรียนการสอน หรือที่เรียกว่าปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จลงได้ ทุกคนต้องเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้ความเชื่อที่ว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2545 : 6) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูส่วนหนึ่งยังใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบอกให้นักเรียนจดบันทึก ท่องจำในลักษณะเป็นเนื้อหาวิชา การจัดการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวไม่สามารถพัฒนาความรู้ความคิดให้กับผู้เรียนได้ ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความคิดสร้างสรรค์และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ นอกจากนั้นยังเป็นการบ่มเพาะความขี้เกียจ ขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนด (ประสาธ ฤทธิวงศ์. 2546 : 2) การพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งการบริหารงานในสถานศึกษาให้เป็นระบบนั้น เป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และเป็นการปฏิบัติงานที่สำคัญที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรปฏิบัติงานอย่างได้ผลใช้ทรัพยากรที่มีประโยชน์มากที่สุดและบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาการทำงานใดๆ ก็ตามหากมีการ จัดระเบียบขั้นตอนของการทำงานโยงโย่งกันอย่างเป็นระบบ ระเบียบที่ถูกต้องตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปจนถึงจุดสุดท้ายของการทำงานแล้วจะทำให้การทำงานนั้นสำเร็จเรียบร้อยไปได้ด้วยดี และหากเกิดปัญหาขึ้น ก็สามารถทราบได้ว่าควรแก้ไขในขั้นตอนการทำงานจุดใด ทั้งนี้เพราะได้มีการจัดระเบียบไว้แล้วนั่นเอง วิธีการดังกล่าวนี้เรียกว่าการทำงานอย่างเป็นระบบในการศึกษาเล่าเรียนก็เช่นกัน เราสามารถนำวิธีระบบมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ปัญหาและปรับปรุงระบบการสอนให้ดีขึ้น และยังสามารถนำมาใช้ในการออกแบบการสอนเพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้อีกด้วย (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2550 : 1, อ้างถึงใน วัฒนธรรม. 2553 : 2)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสถานศึกษาจะต้องดำเนินการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22 ที่ว่าจัดการศึกษาต้องยึดว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และมาตรา 24 กล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สถานศึกษาจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้สามารถทำได้จริง คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและมึนสืบทอดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (พ.ศ.2545 - 2554) ได้กำหนดแนวนโยบายดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งที่สามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ เป็นคนดีและมีความสุข มีกรอบการดำเนินงาน คือการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแนวนโยบายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งการประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาผู้เรียน (วัฒนธรรม. 2553 : 3)

โรงเรียนบ้านกุดแห่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ตั้งอยู่เลขที่ 11 หมู่ 1 ตำบลกุดแห่ อำเภอลำดวน จังหวัดยโสธร ในปีการศึกษา 2553 ได้เปิดทำการสอนจำนวน 11 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 328 คน จำนวนครู 18 คน เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 คนและพนักงานพิมพ์ดีดชั้น 2 จำนวน 1 คน เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

(โรงเรียนบ้านกุดแห่. 2553 : 4) จากการรายงานผลการประเมินตนเองของโรงเรียนโรงเรียนบ้านกุดแห่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ในการจัดกระบวนการเรียนรู้พบว่า ครูมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่พฤติกรรมของครูยังไม่ปรับเปลี่ยนไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา การสอนของครูส่วนมากยังเป็นการสอนแบบบรรยาย แผนการสอนที่ใช้เป็นแผนการสอนสำเร็จรูปจากสำนักพิมพ์ต่างๆ ครูไม่ใช่เทคนิควิธีสอนแบบแปลกใหม่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบางกลุ่มสาระต่ำมาก หากดูจากคะแนน O-net และ (National test : NT) ซึ่งเป็นคะแนนระดับชาติ (โรงเรียนบ้านกุดแห่. 2553 : 8) และจากการประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอก การศึกษา (สมศ.) รอบที่ 2 ในปี 2550 มาตรฐานด้านครูผู้สอนครูมีการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับพอใช้ จัดทำแผนประกอบการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จุดที่ต้องพัฒนาคือการวิเคราะห์หลักสูตร และควรใช้เทคนิควิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเป็นการหาแนวทางและมาตรการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้นั้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องพัฒนาความรู้ความคิดและความรู้ความเข้าใจประกอบกับความสามารถในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษายานนกรอบที่ 2 ดังกล่าวของโรงเรียนบ้านกุดแห่ สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนรู้นั้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยจะต้องแสวงหาแนวทางการดำเนินงานให้ชัดเจนและเป็นระบบ ในขณะเดียวกันครูยังขาดความรู้ความเข้าใจที่จะนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้นั้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปใช้ดำเนินการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องครูขาดทักษะที่จะพัฒนาการดำเนินกิจกรรม เพื่อนำไปแก้ปัญหา และพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจกระบวนการดำเนินงาน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2553 : 11) และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเรียนรู้นั้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีความเห็นสมควรว่าจะต้องปรับปรุง ดังคำสัมภาษณ์ผู้บริหารที่ให้ความเห็นว่า “...มีความจำเป็นต้องหารูปแบบและการพัฒนาการจัดการเรียนรู้นั้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ได้แนวทางที่ชัดเจนและเหมาะสม ที่ทุกฝ่ายเต็มใจให้ความร่วมมือ เพื่อพัฒนานักเรียนของเรามีความรู้ กล้าแสดงออกและเรียนรู้อย่างมีความสุขและ ที่สำคัญคือนักเรียนต้องมีคุณภาพยิ่งขึ้น...” (กมล พลชนะ, สัมภาษณ์ : 2552)

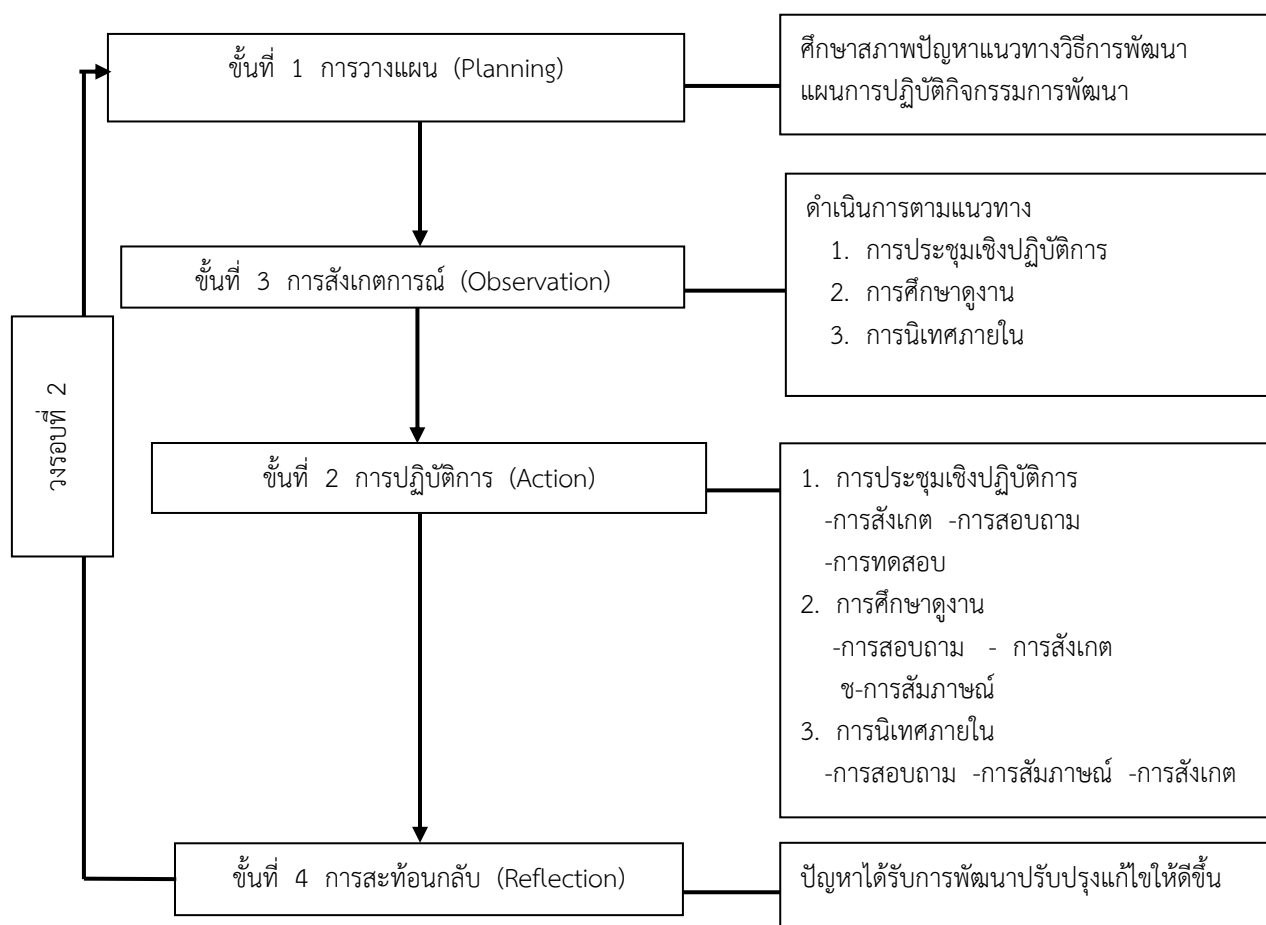
ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูโรงเรียนบ้านกุดแห่ จึงมีความสนใจและเห็นความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนานักเรียนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านกุดแห่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาครูศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านกุดแห่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
3. เพื่อติดตามและประเมินผลในการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านกุดแห่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้วางกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยใช้แนวทางในการวิจัยเชิงปฏิบัติการการวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม(Action Research)ตามแนวคิดของเคมมิส และแม็กแท็กการ์ด (Kemmis and Mc Taggart, อ้างถึงใน อดอง นัยพัฒน์. 2551 : 301-303) ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้หลักการวิจัยแบบปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ เคมมิสและแม็คแท็กการ์ด (Kemmis and Mc Taggart, อ้างถึงใน งามอาจ นัยพัฒน์. 2551 : 301 - 303) ได้ให้หลักการวิจัยปฏิบัติการ โดยดำเนินการประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) และการสะท้อนกลับ (Reflection) เพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนบ้านกุดแห่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผน (Planning) ศึกษาสภาพและปัญหาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนบ้านกุดแห่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
2. การปฏิบัติการ (Action) ลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้โดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ความเข้าใจครูในโรงเรียนบ้านกุดแห่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
3. การสังเกตการณ์ (Observation) สังเกตการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนบ้านกุดแห่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
4. การสะท้อนกลับ (Reflection) วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนบ้านกุดแห่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย โดยเป็นครูโรงเรียนบ้านกุดแห่ ซ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จำนวน 17 คน ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน
- 1.2 ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 16 คน ประกอบด้วย
 - 1.2.1 ครูผู้สอนชั้นอนุบาล จำนวน 2 คน
 - 1.2.2 ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 – 6 จำนวน 8 คน
 - 1.2.3 ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 - 3 จำนวน 6 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 56 คน ประกอบด้วย

2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน

2.2 ตัวแทนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1-3 ระดับชั้นละ 6 คน โดยการได้มาของตัวแทนนักเรียนได้จากตัวแทนนักเรียนที่เรียนเก่ง เรียนปานกลางและเรียนอ่อน จำนวน 56 คน

2.3 วิทยากรที่มีผลงานด้านวิชาการ ผู้วิจัยได้เชิญมาให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามลักษณะการใช้งาน แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ได้แก่

- 1.1 แบบสอบถามสภาพและปัญหาในการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย
- 1.3 แบบบันทึกการสังเกต มีวัตถุประสงค์ใช้บันทึกพฤติกรรมการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.4 แบบทดสอบเพื่อใช้ในการทดสอบ กลุ่มเป้าหมายเพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.5 แบบบันทึกการประชุม มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการบันทึกระหว่างการประชุมของกลุ่มเป้าหมาย

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. การสอบถามเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านกุดแห่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2

2. การทดสอบเพื่อใช้ในการทดสอบกลุ่มเป้าหมาย เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านกุดแห่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ก่อนการอบรมและหลังการอบรม

3. การสังเกตผู้วิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลร่วมกันสังเกตระหว่างการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านกุดแห่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ตามแนวทางและกิจกรรมของการพัฒนา

4. การสัมภาษณ์ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลร่วมกัน สัมภาษณ์ระหว่างการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูใน โรงเรียนบ้านกุดแห่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ตามแนวทางและกิจกรรมการพัฒนา

5. บันทึกการประชุม เพื่อกำหนดแผนและแนวทางการพัฒนาศักยภาพครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านกุดแห่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 เพื่อให้เกิดความช่วยเหลือ และเพื่อ

สรุปผลสะท้อนผลการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนบ้านกุดแห่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นลง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านกุดแห่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามความมุ่งหมาย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบ้านกุดแห่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และครูยังยึดติดกับการสอนแบบเดิมๆ คือสอนโดยการอธิบายตามหนังสือแบบเรียน เขียนบนกระดาน แล้วให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด การเขียนแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไม่หลากหลาย จึงไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และผู้เรียนขาดการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. แนวทางการดำเนินงานพัฒนาครูโรงเรียนบ้านกุดแห่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในวาระรอบที่ 1 สำเนียงการ 3 แนวทาง 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ ก่อนดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทำแบบทดสอบ ตามแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้วัดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้แบบทดสอบจำนวน 1 ฉบับ ข้อคำถาม 30 ข้อ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือกใช้ทดสอบก่อนการอบรม (Pre-test) และหลังการอบรม (Post-test) แบบสอบถามใช้สอบถามสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การศึกษาดูงาน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันพิจารณากำหนดสถานศึกษาด้านแบบการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้แก่ โรงเรียนบารุงพงศ์อุปถัมภ์ อำเภอโนนศิลาร้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ในวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2554 ในการดำเนินงานศึกษาโรงเรียนต้นแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยในการสอบถามการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบ เทคนิค การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โรงเรียนต้นแบบ และ 3) การนิเทศภายใน เพื่อติดตามและประเมินผลการพัฒนา ในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้ แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู และพฤติกรรมของนักเรียน ตลอดจนการสอบถาม แนะนำติดตามผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญครูสามารถเขียนแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญถูกต้องตามรูปแบบ สอดคล้องกับสาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้ระบุพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ประเมินได้ ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้าน พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย สร้างเสริมให้เกิดทักษะ ความรู้ และพฤติกรรมที่กำหนดให้ได้อย่างครบถ้วน และมีประสิทธิภาพนอกจากนี้ครูสามารถใช้วัสดุในท้องถิ่นผลิตสื่อ และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความสามารถผู้เรียน วิถีวัดและเครื่องมือวัดสอดคล้องกับพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนาน กล้าแสดงออกในกิจกรรมการเรียนรู้และผู้สอนใช้สื่อการเรียนรู้เพื่อฝึกการคิดการแก้ปัญหาการให้ออกาสผู้เรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม ผู้สอนจัดกิจกรรมโดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาครู

1.1 ในการพัฒนาครู ถ้าให้เกิดผลครูผู้สอนต้องมีความเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างแท้จริงและตระหนักในความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 ควรเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ใหม่ๆ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีรูปแบบใหม่ๆหรือการใช้นวัตกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครูเป็นผู้ที่ทันการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

1.3 ควรใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในการวางแผนพัฒนาการศึกษา โดยให้ผู้บริหารมาร่วมกันวางแผนเพื่อจะได้แก้ปัญหาหรือพัฒนาได้ตรงจุด อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. การจัดการเรียนรู้

2.1 สิ่งที่สำคัญที่สุดของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ครูต้องวิเคราะห์นักเรียนให้ดีเพื่อนำไปสู่การออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของผู้เรียนต่อไป

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษา และครูต้องไม่มัวติดกับนักศึกษาอย่างเด็ดขาด

2.3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ก่อนให้งานนักเรียนครูควรต้องศึกษาสิ่งนั้นให้ชัดเจนก่อน โดยเฉพาะความรู้ที่ได้จากสื่ออินเทอร์เน็ต และสามารถให้คำแนะนำนักศึกษาในการสืบค้น และสามารถตอบคำถามในกรณีที่นักเรียนสงสัย ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ เพราะการเรียนรู้ยุคใหม่ไม่ได้มีเพียงในหนังสือตำราเรียนอีกต่อไป

2.4 ควรจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยเพื่อให้นักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้า ได้อย่างหลากหลาย

3. การนิเทศภายใน

ควรจัดการนิเทศอย่างเป็นระบบ ให้มีรูปแบบการนิเทศที่หลากหลายและต่อเนื่องโดยเฉพาะการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน จะเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : เคทีพีคอม แอนด์ คอนซัลท์, 2551.
- กิ่งแก้ว มิตรวิจารณ์. การพัฒนาบุคลากรโครงการสองภาษา ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร วิทยานิพนธ์ กศ.ม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- ดარი บุญชู. “การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544,” วารสารวิชาการ. 6(9) : 16 – 23 ; มีนาคม 2546.
- นุชลี อุปมัย. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร : สภาพปัจจุบันปัญหา อุปสรรคและแนวทางพัฒนา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2551.
- มานิต ศุทธสกุล. หลักการและเป้าหมายของการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : เลิฟแอนด์ลิฟเฟรส, 2549.
- เลิศชาย ปานมุข. หลักการและเป้าหมายของการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต, 2552.
- สุรพล เอี่ยมอุทรพิทย์. สอนอย่างไรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าการพิมพ์, 2552.
- สำนักพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. แนวการดำเนินงานส่งเสริมวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2548.
- ยนต์ ชุ่มจิต. ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2550.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. “เก่งภาษาไทย”, เอกสารการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. หน้า 10-12. กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2544.
- วิสัยภรณ์ บุญโยทยาน. การพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการนิเทศแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2552.

อุไรวรรณ มานาค. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์และความสนใจในการเรียน
ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553.

